

УДК 340.15(477)«1950–1960»

В. В. Россіхін**СТАН ТА ЗМІНИ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СИСТЕМИ УРСР У 1950-ТІ РР.**

Проаналізовано функціонування радянських пенітенціарних установ, у тому числі й на території УРСР, у 1950-ті роки. На базі архівного та статистичного матеріалу досліджено зміни в чисельності засуджених до позбавлення волі, зміни у законодавстві, кримінальній та кримінально-виконавчій політиці радянської держави. Проаналізовано причини реструктуризації пенітенціарних установ, зміни правової регламентації державної пенітенціарної політики та відомчої приналежності пенітенціарних установ.

Ключові слова: пенітенціарна установа, ув'язнений, засуджений, позбавлення волі, кримінально-виконавча політика.

Через специфіку історіографічного вивчення питання функціонування радянської пенітенціарної системи ще й до сьогодні сюжети, пов'язані зі структурною та організаційною розбудовою системи пенітенціарних установ у 1950-ті рр., перебувають поза увагою дослідників. Саме невизначеність щодо цієї проблеми у вітчизняній історико-правовій науці зумовлює актуальність цієї праці. Метою цієї статті є дослідження специфіки функціонування пенітенціарних установ СРСР та на теренах УРСР у 1950-ті рр. Наукова новизна статті полягає в тому, що вперше у вітчизняній історико-правовій науці вказані установи досліджуються комплексно, із використанням багатьох, насамперед, історично-системного та системно-структурного методів.

На початку 1950-х рр. УРСР переживала складний період післявоєнної відбудови системи народного господарства. Пріоритетними завданнями політичного керівництва республіки було нарощування темпів промислового виробництва, розвитку інфраструктури, збільшення обсягу виробництва сільськогосподарської продукції, вдосконалення системи народної освіти тощо. У суспільно-політичній площині розвитку тогочасної радянської України спостерігаються всі характерні явища для тоталітарного державного режиму. Зокрема переслідуються особи, які ідейно не підтримували ідеологію правлячої комуністичної партії, найбільш талановиті представники культурно-духовної сфери перебували під пильним наглядом правоохоронних органів. Безумовно, реалії діючого в країні режиму відображалися і на функціонуванні пенітенціарної системи держави. Існувала нагальна необхідність загального послаблення жорсткого сталінського контролю. Радянське суспільство прагнуло перетворень, адже навіть найбільш консервативний історичний досвід свідчить про те, що якими б самотутніми шляхами не просувалися у своєму розвитку окремі політичні культури, життя змушує їх виходити на загальний шлях прогресу [1, с. 111].

Смерть Сталіна 5 березня 1953 р. відкрила нову добу в радянській історії. Як зазначає О. Д. Бойко, «... ця дата стала точкою відліку розгортання у Радянському Союзі складних, суперечливих і неоднозначних спроб трансформації тоталітарних структур» [2, с. 440]. У липні 1953 р. група партійних керівників на чолі з М. С. Хрущовим, котрий тривалий час очолював партійно-державний апарат УРСР, стала до влади в СРСР. Нове політичне керівництво оголосило відхід від принципів «казарменого» соціалізму та ініціювало низку нових прогресивних процесів у всіх секторах суспільного життя і державного управління.

Характерними рисами перших постсталінських років стало послаблення компанії проти націоналізму, зростаюча роль українського фактора у різних сферах суспільного життя. Від середини 1950-х рр. поступово починають відбуватися серйозні зміни, які спричиняють певну демократизацію пенітенціарної політики і структурні перетворення у системі органів виконання покарань. Слід зазначити, що у більшості випадків перетворення системи виконання покарань ініціювалися владним центром Союзу РСР і відбувалися на загальносоюзному рівні. Це пояснюється тим, що *республіканська система виконання покарань у 1950-х роках залишалася ланцюговим елементом загальносоюзної пенітенціарної системи, навіть незважаючи на наявність внутрішнього республіканського спеціального законодавства*. До того ж, керівники республіканських органів управління системи виконання покарань фактично не мали оперативної самостійності у питаннях організації тих чи інших змін у діяльності пенітенціарних установ і виконували союзна політику СРСР у сфері функціонування системи виконання покарань.

15 березня 1953 р. ЦК КПРС, Рада Міністрів СРСР та Президія Верховної Ради СРСР прийняли спільну постанову «Про заходи щодо реалізації партійного і державного керівництва в країні». Цей документ вносив певні зміни в організаційно-функціональну структуру багатьох державних інституцій, у тому числі й установ системи виконання покарань. На виконання цієї постанови 28 березня 1953 р. було прийнято постанову Ради Міністрів СРСР № 934-400сс «Про передачу з МВС СРСР до Міністерства юстиції СРСР виправно-трудова таборів і колоній». Згідно з цим документом виправно-трудова табори і колонії були передані у відання Міністерства юстиції, а Міністерству внутрішніх справ підпорядковувалися тюрми, слідчі ізолятори і трудові колонії для неповнолітніх [3, с. 18].

Одним з наступних важливих кроків нової правлячої команди в СРСР стало нововведення у порядок відбуття покарання засудженим за злочини невеликого ступеня тяжкості. Так, 27 березня 1953 р. Президія Верховної Ради СРСР видала Указ «Про амністію» [4]. Слід зазначити, що цей документ зняв значне «навантаження» з пенітенціарної системи, адже передбачав кілька багаточисельних категорій

осіб, які підлягали звільненню. Зокрема, у відповідності до положень Указу, амністії підлягали ув'язнені, яким було призначено покарання у вигляді позбавлення волі на строк до п'яти років. Також звільненню підлягали особи, що засуджені за посадові, господарські та військові злочини, вагітні жінки і жінки, що мають дітей у віці до 10 років, неповнолітні у віці до 18 років, засуджені до позбавлення волі чоловіки, яким виповнилося 55 років і жінки, яким виповнилося 50 років, а також засуджені, хворі на важкі невиліковні хвороби. Також норми Указу містили революційні положення, у відповідності до яких органам слідства і суду було приписано припинити провадження в усіх справах, за які у законі передбачено покарання у вигляді позбавлення волі на строк до 5 років та інші заходи покарання, не пов'язані з утриманням у місцях позбавлення волі, провадження у деяких посадових, господарських і військових злочинах тощо.

Результатом видання Указу стало звільнення близько мільйона засуджених. У квітні 1953 р. були прийняті рішення про звільнення осіб, засуджених за низкою резонансних справ вибірково-політичного характеру («справа лікарів», справа «менгрельської націоналістичної організації» тощо).

1 вересня 1953 р. вийшов Указ Президії Верховної Ради СРСР, відповідно до якого Верховному Суду надавалося право переглядати за протестами Генерального прокурора рішення колишніх колегій ОДПУ, «трійок» НКВС та «особливої наради» при НКВС-МДБ-МВС СРСР, скасовувалися такі інститути призначення покарання, як військові трибунали МВС, «особлива нарада» МВС, а також постанови ЦВК СРСР від 1 грудня 1934 р. «Про порядок ведення справ про підготовку або здійснення терористичних актів» [5]. Слід відзначити, що Указ не був офіційно опублікований, але повністю правоохоронні органи СРСР були позбавлені судових повноважень.

Від січня 1954 р. всі існуючі на той час установи пенітенціарної системи знову були повернені у підпорядкування Міністерства внутрішніх справ. 21 січня 1954 р. Рада Міністрів СРСР прийняла Постанову № 109-65сс «Про передачу від Міністерства юстиції СРСР до МВС СРСР виправно-трудових таборів і колоній» [6, с. 22]. Така «зворотня» реформа була обумовлена тим, що МВС як мілітаризована структура була здатна забезпечити потрібний рівень закритості пенітенціарних установ і забезпечення режиму відбування покарань на кшталт військової моделі з чітким підпорядкуванням ув'язнених адміністрації. Більше того, персонал МВС, який проходив службу у місцях виконання покарань був, порівняно з персоналом Міністерства юстиції, краще підготовленим для роботи із застосуванням примусових заходів.

Разом із тим, мали місце і деякі проблеми, пов'язані з фаховим рівнем підготовки персоналу ВТУ. Значною проблемою функціонування системи виконання покарань УРСР залишався дефіцит

підготовлених кваліфікованих управлінських кадрів на місцях. Історичні дані це яскраво підтверджують. Так, архівні матеріали УМВС України в Харківській області свідчать про те, що тюрми УРСР у середині 1950-х рр. потерпали від відсутності освічених спеціалістів, які б могли проводити заняття з політичної підготовки серед особового складу [7]. Відповідно, якість політичної і виховної роботи в пенітенціарній системі була не на належному рівні.

Упродовж 1954 р. пенітенціарна система УРСР знову зазнає чергових змін. Указом Президії Верховної Ради СРСР від 24 квітня 1954 р. «Про введення умовно-дostroкового звільнення з місць ув'язнення» [8] було відновлено інститут умовно-дostroкового звільнення з місць позбавлення волі, що мало важливе на той час значення для загальної демократизації діяльності пенітенціарної системи цілого СРСР і УРСР зокрема. Умовно-дostroкове звільнення застосовувалося стосовно засуджених, які довели своє виправлення сумлінним ставленням до праці та показовою поведінкою за умови відбуття двох третин строку покарання. Передбачалося, що умовно-дostroкове звільнення могло виражатися у двох формах: звільнення від подальшого відбування покарання та заміна одного покарання більш м'яким видом покарання.

Зазначимо, що у перспективі умовно-дostroкове звільнення повністю себе виправдало як в економічному сенсі, так і у плані демократизації судово-правоохоронної системи. По-перше, УРСР мала чи не найбільший промисловий комплекс, її виробництва потребували робочої сили. Особи, які умовно-дostroково звільнилися з місць позбавлення волі, поповнили лави трудящих. По-друге, питання про застосування умовно-дostroкового звільнення вирішувалося судом на підставі подання адміністрації установи виконання покарань. Відповідно, наділення подібним повноваженням суду і адміністрації пенітенціарних установ було однією з передумов підвищення рівня законності усієї судово-правоохоронної системи СРСР, адже у всіх демократичних державах лише суд є інституцією, яка остаточно вирішує питання про позбавлення особи волі і навпаки.

Не можна оминати увагою також актуалізацію ролі прокуратури у забезпеченні законності та правопорядку в пенітенціарних установах. На хвилі політичної «відлиги» фактично було у повномобсязі поновлено прокурорський нагляд за порядком виконання покарань і поведження із засудженими. Це цілком повно підтверджує зміст Положення про прокурорський нагляд, що затверджене Указом Президії Верховної Ради СРСР від 25 травня 1955 р. Так, у ст. 5 Положення вказувалося, що «прокурор зобов'язаний систематично відвідувати місця позбавлення волі, безпосередньо ознайомлюватися з діяльністю їх адміністрацій, призупиняти виконання наказів і розпоряджень адміністрацій, що суперечать закону, опротестовувати їх у встановленому порядку, а також вживати заходи

до притягнення до кримінальної чи дисциплінарної відповідальності осіб, винних у порушенні законності у місцях позбавлення волі».

У Положенні певним чином зміцнювалися гарантії прав ув'язнених. Зокрема, у відповідності до ст. 36 цього акта адміністрація місця позбавлення волі зобов'язувалася не пізніше ніж у двобовий термін направити прокурору адресовану йому скаргу. Прокурор, що отримав скаргу, зобов'язувався розглянути її у встановлений законом термін, вжити відповідних заходів та повідомити про своє рішення особі, яка подала скаргу. Крім того, прокурор зобов'язувався здійснювати нагляд за тим, щоб скарги ув'язнених негайно спрямовувалися адміністрацією виправно-трудового закладу в ті органи чи тим посадовим особам, яким вони були адресовані. У цьому ж контексті слід розглядати і норму щодо відмови від притягнення засуджених до позбавлення волі до роботи на промислових об'єктах, коли експлуатація підприємств, де працювали ув'язнені, почала здійснюватися вільнонайнятими працівниками. Надання прокуратурі подібних повноважень безперечно стало потужним поштовхом для підвищення рівня законності та правопорядку в місцях системи виконання покарань УРСР. Це свідчить, як зазначає А. Д. Лебедева, про «поворот пенітенціарної системи до більшої гуманізації місць позбавлення волі» [9, с. 23]. *На фоні ще нещодавнього «сталінського» підходу до організації державного контролю в місцях позбавлення волі подібні зміни були прогресивними за змістом і раціональними за спрямованістю.*

У другій половині 1950-х рр. пенітенціарна система відчула послаблення загального репресивного тиску влади на суспільство. Наслідком цього став зворотний процес – реабілітація репресованих у 1930-ті рр. Реабілітації у першу чергу підлягали партійні, радянські, комсомольські та військові діячі. У такий спосіб реалізувалася спроба відновити авторитет і «очистити» моральне обличчя правлячої комуністичної партії. За кілька років з в'язниць і таборів було повернуто тисячі громадян, а до початку 1960-х рр. в Україні було переглянуто справи майже 55 тис. осіб, а з таборів випущено сотні тисяч в'язнів [10]. За даними МВС СРСР, станом на 15 жовтня 1956 р. в УРСР із місць ув'язнення, виселення, спецпоселень повернулися 49166 осіб [11]. До березня 1957 р. було повернуто вже більше 65 тис. депортованих членів сімей, пов'язаних з діяльністю українських націоналістів. Зокрема, до рідних осель повернулися 20043 учасники оунівського руху і 22497 «бандитських посібників», 6416 осіб, засуджених за антирадянські виступи, 9111 членів сімей оунівців, висланих за рішенням особливих нарад МВС СРСР. На кінець 1950-х рр. органами КДБ і прокуратури республіки було переглянуто справи майже 5,5 млн осіб, які перебували на обліку репресивних органів [12, с. 92–94].

Подібні реформаторські починання тогочасного лідера М. С. Хрущова породжували певний оптимізм, вселяли надію на

можливість побудови гармонійного і гуманного суспільства. Аналізуючи особливості цього періоду в історії формування радянської пенітенціарної системи, О. Б. Пташинський зазначає, що «... цей час виявився переломним на шляху до становлення сучасної пенітенціарної системи» [3, с. 19].

Восени 1956 р. було визнано за недоцільне подальше існування виправно-трудових таборів, які було реорганізовано у виправно-трудові колонії й передано у підпорядкування Міністерству юстиції. Управління місцями позбавлення волі було передано виконавчим комітетам обласних (крайових) Рад. **У виправно-трудовах колоніях було встановлено три види режиму: загальний, напівполегшений і суворий, а у тюрмах – загальний і суворий.**

25 грудня 1958 р. Верховною Радою СРСР були затверджені Основи кримінального законодавства Союзу РСР і союзних республік [13]. Цей акт мав загальносоюзне значення, визначав принципи та загальні положення радянського кримінального законодавства, закріплював підстави кримінальної відповідальності, дав єдине поняття злочину, визначив види співучасті, сформував мету та види покарань, визначав обставини, які пом'якшують і обтяжують відповідальність. Введення в дію Основ кримінального законодавства Союзу РСР і союзних республік (далі – Основи) мало значний вплив на функціонування системи виконання покарань. Зокрема, у розділі III документа, який мав назву «Покарання», було встановлено мету і різновиди покарань, визначено особливості їх застосування. Так, у ст. 20 Основ зазначалося, що покарання має на меті не лише кару за вчинений злочин, а й виправлення та перевиховання засуджених у дусі сумлінного ставлення до праці, точного і неухильного дотримання законів, поваги до правил соціалістичного співжиття, попередження вчинення нових злочинів як засудженими, так і іншими особами.

Стосовно осіб, які вчинили злочин, могли бути застосовані наступні види покарань: позбавлення волі, заслання, вислання, виправні роботи, позбавлення права займати певні посади або займатися певною діяльністю, штраф, громадський осуд, направлення в дисциплінарний батальйон (для військовослужбовців), смертна кара. Особливої уваги потребує те, що Основами було визначено основне призначення виправно-трудовах колоній. Виходячи зі змісту ст. 25 Основ, виправно-трудовах колонії-поселення, колонії загального, суворого і особливого режимів, а також виховно-трудовах колонії загального і посиленого режимів були призначені для відбуття покарання у вигляді позбавлення волі з обов'язковим залученням до праці. Кожен з різновидів колоній був розрахований на окремий контингент осіб. Зокрема:

– колонії-поселення для осіб, які вчинили злочин з необачності – призначалися для утримання в них осіб, що вчинили злочин з необачності або засуджуються уперше;

– колонії-поселення для осіб, що вчинили умисний злочин – призначалися для утримання в них осіб, засуджених уперше до позбавлення волі строком не більше п'яти років за умисні злочини, що не є тяжкими;

– колоніях загального режиму – для осіб, що вчинили умисний злочин, який не є тяжким, а також неповнолітніх жінок;

– колоніях посиленого режиму – для утримання осіб, яких засуджено уперше за вчинення тяжкого злочину та неповнолітніх чоловіків, що вже відбували покарання у вигляді позбавлення волі;

– колонії суворого режиму – для утримання осіб, засуджених за вчинення особливо небезпечного державного злочину;

– колонії особливого режиму – для утримання особливо небезпечних рецидивістів;

– виховно-трудова колонія – для відбування в них покарання неповнолітніми чоловічої статі.

Прийняття Основ кримінального законодавства Союзу РСР і союзних республік стало важливим поштовхом для розробки і впровадження у життя протягом кінця 1950-х – початку 1960-х рр. в УРСР республіканських положень про ті чи інші ланки системи виконання покарань. Так, Постановою Ради Міністрів СРСР від 8 грудня 1958 р. № 1334 було затверджено Положення про виправно-трудова колонія та тюрми МВС СРСР [14]. У відповідності до цього Положення було змінено основні завдання виправно-трудова установ і оновлено засоби впливу на засуджених [15, с. 33]. Положенням не передбачалися виправно-трудова табори, через що їх було або реорганізовано в колонія, або ліквідовано. У Положенні визначалися також види виправно-трудова колонія, порядок і умови утримання ув'язнених залежно від різновиду режиму колонія. Положення внесло істотні зміни в організацію і функціонування місць ув'язнення, у відповідності до яких у колонія встановлювалися три види режиму: загальний, полегшений і суворий. Застосування вказаних видів режиму залежало від тяжкості вчинених ув'язненими злочинів, ступеня їх суспільної небезпеки, наявності судимостей, а також поведінки в умовах ізоляції від суспільства. Також за умови наявності надійної ізоляції ув'язнених допускалася наявність у межах однієї виправно-трудова колонія підрозділів з різними режимами: загальним, полегшеним і суворим.

Слід зазначити, що Положення про виправно-трудова колонія та тюрми МВС СРСР підготувало ґрунт для переходу до формування виправно-трудова законодавства союзних республік.

Список використаних джерел: 1. Михед П. Росія у передчутті третього розколу / Михед П. // Сучасність. – 2001. – № 12. – С. 108–112. 2. Бойко О. Д. Історія України : посіб. для студ. вузів / О. Д. Бойко. – К. : Академія, 1999. – 565 с. 3. Пташинський О. Б. Пенітенціарна система України : монографія / О. Б. Пташинський ; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. –

К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2004. – 204 с. **4.** Об амнистии : указ Президиума Верховного Совета СССР от 27 марта 1953 г. [Электронный ресурс] // Библиотека нормативно-правовых актов Союза Советских Социалистических Республик. – Режим доступа: http://www.libussr.ru/doc_ussr/ussr_4890.htm. **5.** Мозохин О. Особое совещание в России и СССР (1881–1953) [Электронный ресурс] / О. Мозохин. – Режим доступа: http://www.rau.su/observer/N3-4_02/3-4_14.htm. **6.** Прусс В. М. Пенитенциарна система України / В. М. Прусс, Д. В. Ягунов. – О. : Фенікс, 2006. – 252 с. **7.** Архів УМВС України в Харківській області, ф. 47, оп. 1, спр. 55, арк. 16. – Доклад о работе тюрьмы № 3 УМВД Харьковской области за 1953 г. **8.** Сборник нормативных актов по советскому исправительно-трудовому праву (1917–1959 гг.) / сост. П. М. Лосев, Г. И. Рагулин. – М. : Госюриздат, 1959. – 360 с. **9.** Лебедева А. Д. Исправительно-трудовая политика Советского Государства в послевоенный период (1945–1970 гг.): содержание и организационно-правовые основы реализации : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Лебедева Анна Дмитриевна. – Краснодар, 2005. – 215 с. **10.** Україна у 1953–1964 рр. // Історія цивілізації [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://mestectvo.com/istoriya-ukraini/1953-1964.html>. **11.** Центральный державный архив державних об'єднань України, ф. 1, оп. 24, спр. 4307, арк. 68. **12.** Реабілітація репресованих: законодавство та судова практика / Верх. суд України ; ред. В. Т. Маляренко. – К. : Юрінком, 1997. – 464 с. **13.** Об утверждении основ уголовного законодательства Союза ССР и союзных республик : закон СССР от 25 дек. 1958 г. [Электронный ресурс] // Библиотека нормативно-правовых актов Союза Советских Социалистических Республик. – Режим доступа: http://www.libussr.ru/doc_ussr/ussr_5358.htm. **14.** Державний архів Російської Федерації, ф. 9401, оп. 1а, спр. 601, арк. 318–329. – Об утверждении Положения об исправительно-трудовых колониях и тюрьмах Министерства внутренних дел СССР : постановление Совета Министров СССР от 8 дек. 1958 г. № 1334. **15.** Старикова О. Н. Специальные места лишения свободы в пенитенциарной системе советского государства: историко-правовое исследование : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Старикова Ольга Николаевна. – Екатеринбург, 2010. – 227 с.

Надійшла до редколегії 05.12.2013

Россихин В. В. Состояние и изменения пенитенциарной системы УССР в 1950-е гг.

Проанализировано функционирование советских пенитенциарных учреждений, в том числе и на территории УССР, в 1950-е годы. На богатом архивном и статистическом материале исследованы изменения в численности осуждённых, законодательстве, уголовной и уголовно-исполнительной политике советского государства. Проанализированы причины реструктуризации пенитенциарных учреждений, изменения правовой регламентации государственной пенитенциарной политики и ведомственной принадлежности пенитенциарных учреждений.

Ключевые слова: пенитенциарное учреждение, заключённый, осуждённый, лишение свободы, уголовно-исполнительная политика.

Rossikhin V. V. The state and changes of the Ukrainian SSR penitential system in 1950th

The operation of the Soviet prisons, including the territory of the Ukrainian SSR, in the 1950s is examined. On rich archival and statistical material changes in the number of convicts, legislation and criminal penal policy of the Soviet state are explored. The reasons for restructuring penitential establishments, changes in the legal regulation of state prison policies and departmental affiliation prisons are analyzed.

Keywords: penitential establishment, prisoner convict, imprisonment, criminally-executive politics.

УДК 343.1(477)«192»

Б. Р. Стецюк

ОСНОВНІ СТАДІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ УСРР НА ПОЧАТКУ 1920-Х РР.

Досліджено принципи, стадії кримінального судочинства радянської України у 1920–1922 рр., коли ще не було прийнято Кримінально-процесуальний кодекс, а також процес регулювання цих стадій та зміст кримінально-процесуального законодавства того часу.

Ключові слова: народний суд, попереднє слідство, компетенція слідчого, змагальність сторін, соціалістична правосвідомість, революційний трибунал.

У своєму розвитку кримінально-процесуальне законодавство України пройшло ряд стадій, кожна з яких має як типові, так і особливі риси. Особливо цікавим з точки зору історії права є так званий докодифікаційний період, коли був відсутнім Кримінально-процесуальний кодекс. Як і чим регулювалися тоді стадії кримінального процесу, якими були його принципи – важливе завдання дослідника, яке ми спробуємо висвітлити в обсягу, можливому для статті. Ця проблема частково досліджувалася П. Т. Землянським, Д. С. Суслом, В. М. Курціним та деякими іншими вченими, але у їх публікаціях указана проблема висвітлюється побіжно або фрагментарно.

Слід відзначити, що еволюція кримінального процесу радянської України у 1920-х рр. пройшла три етапи: 1) докодифікаційний (1920 р. – кінець 1922 р.); 2) перший кодифікаційний (з кінця 1922 р. до середини 1927 р.); 3) другий кодифікаційний (із середини 1927 р.). До прийняття Кримінально-процесуального кодексу (1922 р.) основні аспекти судочинства регулювалися положенням «Про народний суд Української Радянської Соціалістичної Республіки» від 26 жовтня 1920 р. [1, ст. 536]. Це був крок уперед порівняно з «Тимчасовим

© Стецюк Б. Р., 2013